

SPS tegevusest 2017. aastal

2017. aasta märksõnaks on Aabitsategu ja „Sörulase aabitsa“ valmisaamine. Paralleelselt toimus hulk kultuuritegevust meie ansambelite poolel ning lisaks raadiosaate tegevus ja uue võrgulehekülje sörvema.ee alustamine.

SPS tegevuse majanduslik pool 2017. aastal

SPS-i põhilised tegevusvaldkonnad 2017. aastal

1) Kirjastamine

- i) „Sörulase aabitsa“ ilmus 19. detsembril 2017. a. Esimene tiraaž 900 eks (lõppes jaanuari keskpaigaks).

2) Kontserttegevus

- i) Küi (13 esinemist, neist 4 väljaspool Saaremaad sh 3 Lätis; 2 loo salvestus televisiooni tarbeks)
- ii) Ammuker (8 esinemist, neist 5 väljapool Saaremaad, sh 3 Lätis)
- iii) Maakoor (7 esinemist, neist 3 Lätis)

3) Meedia

- i) Raadiosaadete koostamine (13 viieminutilist saadet ERR-i eetris, 4 rohkem kui veerandtunnist saadet, neist üks ligi tunnine koos videopildiga; kõik saated ilmusid võrgulehe sörvema.ee)
- ii) Võrgulehe sörvema.ee ülesehitamine ja testimine

Projektid

Sörvekeelse raadiosaate tegemine

2017. aasta jooksul valmis 13 5-minutilist saadet Sörves toimunud sündmustest ja inimestest.

Saarte pärimuslik kultuurikeskkond 2015-2019, leping nr 6/469 – 1447 eur

Sõrvekeelse aabitsa tekstide valmiskirjutamine ning keeleline ja sisuline toimetamine

Töötasu maksmine Mari Lepikule ja Katrina Tarkinile (brutotöötasu 600 + 600 eur) toimetamistöö eest.

Eesti Kultuurkapital, rahvakultuuri sihtkapital; lepingu nr. S07-16/1240L – 1000 eur.
Omaosalus – 200 eur.

Raamatu "Sõrulase aabits" illustraatori tasu

Töötasu maksmine Marek Tarkinile „Sõrulase aabitsa“ illustreerimise eest.

Eesti Kultuurkapital, rahvakultuuri sihtkapital; lepingu nr. S07-17/0239 – 1000 eur.
Omaosalus – 300 eur.

Sõrve muusikakollektiivide kontsertreis Kuramaale

Osalesime Sõrve Maakoori, Ammukeri, Küi ja Laste laulu-mängu ringiga Ventspilsis maakonna kultuuriprojektis „Pärimuskultuur Ventspilsis maakonnas, Targales ja Liivirannas“ 28.-30. juulil 2017

Eesti Kultuurkapital, Saaremaa ekspertgrupp; lepingu nr. M11-17/0167 – 300 eur
Salme vald – 350 eur
Torgu vald – 200 eur
Lääne-Saare vald – 200 eur
Eraisikust sponsor – 300 eur

"Sõrulase aabitsa" trükkimine

Kogutud raha eest tasusime aabitsa trükikulud, kinkisime aabitsad kõigile sõrve kooli- ja lasteaialastele, õpetajatele ja ringijuhendajatele ning katsime (ning katame edaspidi) aabitsatekstide helisalvestiste valmistamisega seotud kulud. Samuti võimaldasime Torgu osavallal osta soodushinnaga aabitsad kinkimiseks tagasõrve pensionäridele.

Hooandja kogus 12. septembrist – 13. oktoobrini 108 toetajat kokku 4315 euroga (kavatsus oli koguda 2200 eur; <http://www.hooandja.ee/projekt/sorulase-aabitsa-valjaandmine>)

Salme vald – 300 eur
Torgu vald – 300 eur

Ansambli Ammuker osalemine Saarte pärimuspäevadel 22.-24. septembril Vormsil.

Eesti Kultuurkapital, Saaremaa ekspertgrupp; lepingu nr. M11-17/0166 – 200 eur

Sisuline ülevaade 2017. aastal tehtust

Aabitsategu

Terve **talve** ning kevade käis töö aabitsa tekstide kirjutamise, toimetamise ja keeleteoimetamisega. Keeleteoimetajateks Ammukeri lauljad.

Kevadel asusime tegema lõplikku tekstisilumist lootusega juba suvel raamatu valmis saada.

Meie seltsi Eesti Kultuurkapitali kirjutatud projekt „Raamatu „Sõrulase aabits“ illustraatori töö tasustamine“ sai osalise toetuse (1000 eur) ning tänu sellele sai Marek oma muud tööd kõrvale jätta ning aabitsapiltide joonistamisega tegeleda.

Suvel said aabitsapildid pea kõik valmis valmis, siiski mõni lisandus ka sügisel juurde.

Sügis kulus fotode otsimiseks, viimaste piltide joonistamiseks, tekstide korrektuuriks ning kujundamiseks. Käisime tekstide osas nõu küsimas veel nii mõnegi sõrulase juures, et ikka kõik õigesti raamatusse kirja saaks (Kooilelu Sulev, Kotke Saima ja Peeter jt). Fotode leidmisel tuli appi Koolielu Kaire, mitu fotot leidsime ka Mihkli ja Tammeniidi albumeist. Tänapäevased fotod saime Mäebe külas suvitavalt fotograafilt, Kärt Tenistelt. Lisaks paar pilti Tammeougu Marguselt, Liis-Marel Aagilt jt.

12. septembril sai „Sõrulase aabitsa“ projekt Hooandjas avalikuks. 13. oktoobriks toetasid 108 hooandjat meie projekti kokku 4135 euroga. Seda oli pea poole rohkem kui küsida sõandasime (2200 eur; <http://www.hooandja.ee/projekt/sorulase-aabitsa-valjaandmine>).

Aabitsasse joonistasid pilte mitmed koolilapsed (Niidi Reedik, Filippov Eerika, Tammeougu Pääsu, Triin ja Liisi), mõned joonised ja skeemid tegi ka Tammeougu Mari.

„Sõrulase aabits“ jõudis trükikotta hilissügisel ning sõrulaste raamat sai valmis **19.**

detsembril 2017. Juba 20. detsembril toimus Salme Rahvamajas valla pensionäride pidu, kus esimesed raamatud ka õnnelike tellijate kätte jõudsid.

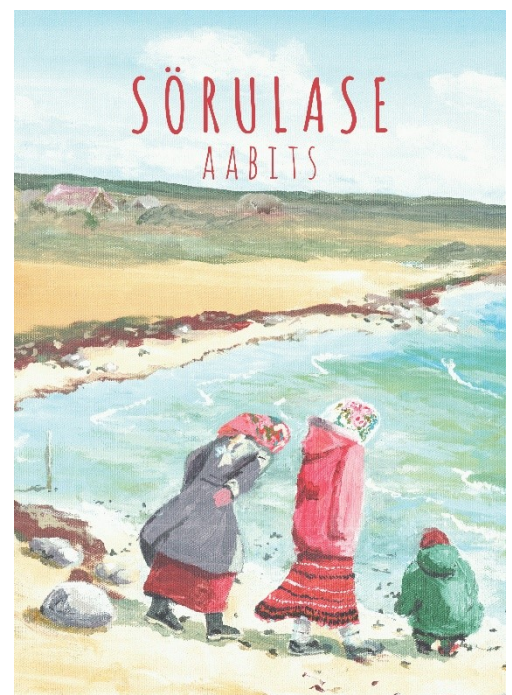
Ajakirjanduse huvi aabitsa ilmumise vastu oli suur, andsime hulga intervjuusid nii raadios kui telepildis, raamatu valmimisest kirjutasid kogu aasta jooksul ka mõlemad kohalikud ajalehed.

<https://kultuur.err.ee/649963/sorulased-said-joulukingiks-oma-aabitsa>

<http://podcast.kuku.postimees.ee/podcast/interviuu-sorulase-aabitsmari-lepikligi/>

<https://www.saartemaal.ee/2017/12/20/salmel-naeb-tana-trukisooja-sorulase-aabitsat/>

lisaks intervjuu Kadi raadios.

Nii veetsidki värsked aabitsasõbrad jõulud sõrvekeelseid tekste lugedes.

http://www.ingr.club/m/1680604211678445538_1973715970

<https://www.beautynailhairsalons.com/EE/Tallinn/469490126523812/F%C3%BCsioterapeut-Priit-Teniste>

Muidugi, enne seda tuli meil pea kakssada raamatut posti teele mööda Eestimaad laiali saata...ja see töö ei näi niipea lõppevat!

Projekti juht ja eestvedaja Tammeougu Mari, aabitsa koostajateks veel Jaagutooma Merle (pedagoogiline konsultant, tekstide lugemine, testimine koolilastel), Vesikonna Katrina (Sõrve murdekeele kirjapanek, keeleline toimetamine, korrektuur). Keelelist nõu andsid ansambli Ammuker lauljad, Koolielu Kaire ja Sulev, Jaagu Ulvi, Kotke Peeter ning Aadu Saima ning hulk vähemaid abilisi.

Mõtteid aitasid kokku panna ka Tammeniidi Margus (tehniline pool, fotode ja piltide skaneerimine ja esmane töötlemine) ja Tammeougu Oliver (sisuline arutelu, assisteerimine). Illustratsioonid Vesikonna Marek, pilte joonistasid veel Tammeougu Liisi, Triin, Pääsu, Niidi Reedik, Erika Filippov. Fotod pärinevad hulgast kodustest albumitest, fotosid aitasid otsida ja koguda ning andsid nende kohta infot Koolielu Kaire ja Mihkli Helle. Uued fotod pärinevad valdavalt Kärt Tenistelt, lisaks mõned pildid ka teistelt autoritelt. Raamatu kujundas Marit Sillamägi. Vabatahtlikke abilisi tegemas erinevaid ülesandeid ja nõu andmas oli kokku ligi 70 inimest.

Kõik peale illustraatori tegid oma töö vabatahtlikus korras. Väikese tasu said ka Mari ja Katrina.

[Ammuker](#)

www.facebook.com/ammuker

Aastal 2017 laulavad Ammukeris Merike Sepp, Luule Rajaver, Maie Väljaäär, Helle Timm, Elve Lepik, Triin Kilgas, Katrina Tarkin, meie seltskonnaga liitus Maarika Naagel Kihelkonnalt. Juhendab Mari Lepik.

3. detsember 2017 – Retk mööda „Sõrulase aabitsa“ tegevuspaiku Sõrvemaal. Aabitsakohtade otsimine ja leidmine, lugude jutustamine, retkemarsruudi väljatöötamine

20. november 2017 – pooga põimimisega alustamine

13. november 2017 – „Sõrulase aabitsa“ trükkimineku tähistamine võisaia söömise ja järgmiste väljaannete üle arutlemisega

30. oktoober – „Väelaulude õppimise õhtu naistele“ Anseküla Seltsimajas, Täiskasvanud Õppija Nädala sündmus

21. oktoober – Saaremaa Rahvamuusikapäev Orissaares. Ammuker laulis, mängisime ka ühisorkestris väikekannelt ja akordionit.

25. september – vabatahtlik töö Sõrvemaa Pärimuse Seltsi raamatukogu siseseadmine ning arutelu Saarte Pärimuspäevade jätkumise teemadel

23-24 september 2017 – Saarte pärimuspäevad Vormsil, esinemine ja õpitoad (regilaul, ringmängud)

29-30 juuli 2017 – Ammukeri esinemised Liivimaal Targale ümbruses

24. juuni – Undva küla pärimusjaanipeol, laulame regilaulu ja mängime ringmänge

27. mai 2017 – Ammuker laulab Saaremaa kaubamaja aatriumis

6. mai 2017 – Ammuker osaleb Anseküla seltsimaja ümbruse korrastustalgutel

Jaauar – november 2017 „Sõrulase aabitsa“ tekstide lugemine, läbiarutamine, korrigeerimine. Sõrve murdekeele grammatika uurimine.

Küi

Küi liikmeteks aastal 2017 Mari Lepik, Margus Lepik, Oliver Parrest, Marek Tarkin

www.facebook.com/kyiuss

<http://www.kui.ee>

21.10.2017 – osalemine ja ülesastumine Saaremaa Rahvamuusikapäeval Orissaares

20.08.2017 – Küi kontsert Laadlas Torgu Kuningriigi Päevadel

5.08.2017 – esinemine Vana-Võidus Maapäeval Saaremaa esindajatena

29. - 30.07.2017 – Esinemised Liivimaal Targale piirkonnas

18.08.2017 – Muusika Salme Vallateatri väliletenduses „Veritasu“

8.07.2017 – Muusika Salme Vallateatri väliletenduses „Veritasu“

7.07.2017 – Muusika Salme Vallateatri väliletenduses „Veritasu“

6.07.2017 – Muusika Salme Vallateatri väliletenduses „Veritasu“

28.05.2017 – Küi Tallinna TV Suvestuudios Mändjala rannas, intervjuu ja salvestame lood „Konnakontsert“ ja „Loomad Toompeal“

27.05.2017 – esinemine Kuressaare Tänavafestivalil Kõlakojas ja Pealaval

30.04.2017 – Küi Kevadkontsert Lümända Lubjapargis

talv – suvi 2017 – muusika loomine väliletenduse „Veritasu“ jaoks

Maakoor

Maakoori „mitte laulupeo aasta“ on kulgenud suhteliselt rahulikult. Andsime siiski ka paar pisemat kontserti

4. juuli Sõrvemaa laulupüha

4. juuli ülesastumine Taritu koori juubelikontserdil

22. juuli APS juubeliüritusel esinemine (ansambel)

15. juuli Taritu laulupidu

29. – 30. Kontserdid Liivimaal

Meie seltsi projekt „Sõrve muusikakollektiivide kontsertreis Kuramaale“ sai Eesti Kultuurkapitalilt, mitmelt Saaremaa vallalt (Salme, Torgu, Lääne-Saare) ning ühelt eraisikult toetuse ning nii sõitiski Maakoor koos laste, Küi ja Ammukeriga juuli lõpus paariks päevaks Ventspilisi ning sinna lähistele Targale valda. Osalesime kohalikel valla sünnipäevapidustustel ning andsime väikese kontserdi Vilniuses ordulossis.

Sõrvekeelsed Uudised Vikerraadios

„Sõrvekeelsed Uudised“ on jõudnud oma tegemistega kenasti järje peale. Sel aastal katsetasime ka pikkade saadete tegemisega – sama materjali kasutades lõikasime kokku kolm pikemat saadet. Lisaks tegime ühe tunnise saate, millel ka videopilt juures. Külalisteks Kaupo Vipp, Helle Timm, saadet juhtis Mari Lepik. Kõik raadiosaated on kuulatavad ning videod nähtaval meie seltsi uuel vörgulehel sõrvemaa.ee.

Raadiosaadete tegemiseks saime toetuse programmist **Saarte pärimuslik kultuurikeskkond 2015-2019** „Sõrvekeelse raadiosaate tegemine“

Sõrvekeelsete uudiste meeskonda kuuluvad Mari Lepik, Helle Timm, Oliver Parrest, Merle Lepik, saateteemasid aitab valida ka tagasõrulane Kaire Ley. Saated lõikab kokku Margus Lepik.

Tabel 1. Sõrve uudistesaadete lühikokkuvõtted aastal 2017

Saate eetrissemineku kuupäev	Saate kirjeldus
18.01.2017	<p>Tammeougu Mari ja Olku käisid külas Sõrve kalamehel Pära Toivol, kes nüüd küll peamiselt Kuressaares elab. Toivo rääkis kala suitsutamist ja meremehe elust ja olust. Tammeougu Auli loeb Sulase Salme loo (mis läheb ka "Sõrulase aabitsasse"). Vahetekstid Timmi Helle, saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p> <p>Saatest valmis ka 20-minutiline variant (kuulataav sõrvemaa.ee võrgulehe kaudu)</p>
8.02.2017	<p>Tammeougu Mari ja Olku käisid Kotke Peetri ja Saima juures lehmadest ja nende pidamisest rääkimas. Tammeougu Auli loeb peagi valmivast "Sõrulase aabitsast" piimapodi tegemise retsepti. Vahetekstid Timmi Helle, saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
1.03.2017	<p>Saskumänguklubi Ansekülas, Tammeougu Mari räägib Mihkli Reinuga. Saskuturniir Torgu kogukonnamajas lide külas, asja uuris Tammeougu Oliver. Tekstid luges Timmi Helle. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
22.märts	<p>Emakeelepäeva puhul käis Tammeougu Mari Torgu kogukonnamajas sõrve keelest ja peagi valmivast "Sõrulase aabitsast" rääkimas. Mägindi Olev meenutas lapsepõlve ja rääkis muud Sõrvemaaga seotud juttu. Saate tegid Tammeougu Mari ja Oliver, vahetekstid luges Timmi Helle. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p> <p>Saatest valmis ka 16-minutiline variant (kuulataav sõrvemaa.ee võrgulehe kaudu)</p>
12.04.2017	<p>Tammeougu Mari ja Oliver käisid Salmel laste Omal Näitemänguõhtul "Kodukant on väärtus". Sõrvekeeltsid näitemängusid oli laval lausa viis! Jutustasime Uustlu Luulega, kes ise kah sõrvekeelse näitemängu kirja oli pannud ning kuulame paar katkendit laste näitetükkidest. Noored näitlejad Eliis ning Melani räägivad raasuke Salme vallateatri suveetendusest "Veritasu". Näitemängupäeval käisid Tammeougu Mari ja Oliver, vahetekstid luges Timmi Helle. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
3.05.2017	<p>Räägime kalameestest ja kalapüügist Nasva külas. Timmi Helle käis külas Kalle Keskkülal, kes teadis Nasva ajaloo pikalt jutustada. Tammeougu Mari aga sõitis avatud kalasadamate päeva puhul Nasvale ning uuris kalameestelt, mis nende lemmikkala on. Vahetekstid luges Tammeougu Triin, saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
24.05.2017	<p>Interviuu Raivo Kallasega, Salme Põhikooli direktoriga. Jutustame pärimuskultuurist ja sõrve keelest koolis. Saate teksti luges sisse Tammeougu Pääsu, intervüeeris Timmi Helle. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
14.06.2017	<p>Reportaaž Salme Põhikooli kodutütarde laagris Vintril, Anniväljal. Interviuu kodutütarde rühmavanem Mare Poopuuga ning Katriniga ja laagrilistega. Saate teksti luges sisse Tammeougu Triin, intervüeeris Timmi Helle. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p>
20.09.2017	<p>Tammeougu Mari intervüü Piilniidi Leida ja Odra Silveriga koolimnemisest vanal ajal. Sõrulaste mäluapäeval lidekülas, Torgu Kogukonnamajas. Teade "Sõrulase aabitsa" toetamise võimalusest Hooandjas. Vahetekstid luges Tammeougu Triin. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.</p> <p>Saatest valmis ka 15-minutiline variant (kuulataav sõrvemaa.ee võrgulehe kaudu)</p>

- 11.10.2017 Sõrulaste uudiste reporter Timmi Helle käis lide kogukonnamajas Torgu sügislaadal. Räägime nii laadajuttu kui ka tulevate kohaliku omavalitsuse valimistest ning uuest suurest vallast. Teksti luges Tammeougu Mari, saate leikas kogu Tammeniidi Margus.
- 1.11.2017 II maailmasõjast pärit ühishaua leidmisest Teeääre hobuste koplid ning sõdurite ümbermatmisest jutustavad perenaise Teeääre Maajaga Timmi Helle ning Tammeougu Oliver. Reporterid käisid rääkimas ka Taniel Vareseaga Saaremaa muuseumist. Juttu tuli sõjahaudadest ning sõdurite ümbermatmisest Sõrves. Teksti luges Tammeougu Mari.
- 22.11.2017 Timmi Helle ja Tammeougu Olku käisid Mõntu sadamas Mihkel Undrestiga rääkimas Sõrvemaa tulevikust ja Mõntu sadamast. Vahetekstid Tammeougu Mari. Saate leikas kogu Tammeniidi Margus.
- 13.12.2017 Sõrvekeeltsete uudiste saatemeeskond võtab 2017. aasta peamised sündmused lühidalt kokku. Saatekülaline on Vipi Kaupo, temaga jutustavad Timmi Helle ning Tammeougu Mari. Saate idee ja kokkupanija Tammeniidi Margus.
- Saatest valmis ka tunnine jutusaade koos videopildiga. Aastat kokkuvõtva saate pikk versioon on saade kuulatav-vaadatav meie vörgulehel sõrvemaa.ee

Vörguleht sõrvemaa.ee

Tegime algust meie seltsi ja ka sõrulaste tegemisi laiemalt kajastava vörgulehe sõrvemaa.ee ülesehitamisega. Avalöögi tegime juba maikuu Teeme Ära talgute raames, lehe saime käima siiski alles hilissügisel.

Sõrulaste vörgulehelt saab infot SPS-i kollektiivide kohta ning kuulata kõiki sõrvekeelseid raadiosaateid läbi aegade. Tegeleme tasapisi sõrve omakultuuri blogi ülesehitamisega. Lisaks saab vörgulehe kaudu tellida omale „Sõrulase aabitsaid“ ning kuulata aabitsalugude helisalvestusi. Mõtteid lehe edasiarendamise osas on veel palju, töö jätkub!

Kuna 2017. aasta pea algusest lõpuni täitnud tegevuseks oli „Sõrulase aabitsa“ lõplik kokkupanek ning sinna juurde kuuluv kenake hulk asjaajamist, siis muuks toredaks meil seekord aega ei jäänud!

Teksti pani kokku

*Mari Lepik
Jaanuar; mai 2018*